

Lisa 9 Ainevaldkond „Ettevõtlusõpetus“

1. Üldalused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Ettevõtlusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- on omandanud põhiteadmised majandusest, rahatarkusest, ettevõtlusest ja töömaailmast;
- on täiendanud enesejuhtimise, sotsiaalsete olukordade lahendamise, loova mõtlemise ja ettevõtluskeskkonnas tegutsemise oskuseid;
- on ettevõtliku hoiakuga, mis aitab muuta ideed tegudeks.

1.2 Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonda „Ettevõtlusõpetus“ kuuluvad järgnevad õppeained:

- ettevõtlusõpetus, mida õpetatakse Randvere koolis 7. ja 8. klassis valikainena.

Õppeainete arvestuslikud nädalatunnid on välja toodud Randvere kooli õppekavas punktis 3.1.

1.3 Õppeaine kirjeldus

Ettevõtlusõpet võib põhikoolis õpetada valikainena või lõimituna teiste õppeainetega. Ettevõtlusõpetuse aine on jagatud kolmeks suuremaks teemaks: ettevõtluskeskkond, võimalused töömaailmas ning finantsid. Ettevõtlusõpetus annab ülevaate ettevõtte toimimisest ja ettevõtluse tähtsusest ühiskonnas, aitab paremini mõista inimtegevuse ja keskkonna vastastikuseid seoseid, ressursside nappust. Valikõppeaine kujundab õpilastes ettevõtluspädevust enesejuhtimise, sotsiaalsete olukordade lahendamise, loova mõtlemise ja ettevõtluskeskkonnas tegutsemise kaudu. Samuti arusaamist, et vastutus ühiskonna jätkusuutliku arengu tagamiseks on nii üksikisikul kui ka ettevõtetel, kelle otsused peavad lähtuma loodus- ja elukeskkonna säästmise vajadusest.

Õpilased hindavad oma oskusi, soove, arenguvajadusi ning -võimalusi töömaailmas toimetulekuks, õpivad koostama elulookirjeldust, tähtsustama nii töötaja kui ka ettevõtja panust ühiskonda.

1.4 Võimalusi lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Valikaine võimaldab lõimingut kõigi riiklikus õppekavas olevate ainetega, kujundades üldpädevusi ainete ja õpetajate vahelises koostöös. Ettevõtlusõpetus on tihedalt lõimitud matemaatika, geograafia ja ajaloo õppega ning toetab ühiskonna- ja inimeseõpetuse õppimist, karjääriõpet ja elukutsevalikut.

1.5 Õppetegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted

Õpetaja lähtub tegevuste kavandamisel ettevõtlusõpetuse valikainekavast, arvestades Randvere kooli ja Harjumaa võimalusi ning õpilaste ettepanekuid. Õppetööd kavandades luuakse võimalusi õppekäikudeks. Ettevõtlusõpetust võib läbi viia ka õpilasfirma programmi kaudu.

Kool on koostanud kohalikest oludest lähtuva ja omanäolise ettevõtlusõppe ainekava, võttes

aluseks riikliku ettevõtlusõppe ainekava eesmärgid ja õpitulemused. Õppetegevuse kavandamisel planeeritakse võimaluse korral koostööd erinevate partneritega, ettevõtlikkuspädevuse ja finantskirjaoskuse arengut toetavate programmidega ning kohalike ettevõtetega.

1.6 Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ja Randvere kooli õppekavas sätestatust. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata, nende kohta antakse õpilasele tagasisidet.

Hinnata saab arutluskäigu loogilisust, veenvust, argumenteeritust. Õpilane on hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll. Väärtuste ja hoiakute analüüsimiseks mängitakse rollimänge, tehakse juhtumianalüüse ning rühmatööd.

Hindamine on vahend õpilase arengu toetamiseks. Hindamismeetodeid valides arvestatakse õpilaste vanust, nende individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Õpitulemusi hinnatakse poolaastapõhisel sõnaliste hinnangute ja mitmeeristava hindegaga. Kokkuvõttev hindamine ettevõtlusõpetuse puhul, mida hinnatakse poolaasta lõikes, on õppeprotsessi käigus antud sõnalise tagasiside ja hinnete koondamine poolaastahinneteks ning poolaastahinnete koondamine aastahindeks.

1.7 Õppekeskkonna kujundamise põhimõtted

Õppekeskkond toetab kavandatavate õpiväljundite saavutamist. Ettevõtluspädevuse arengu toetamiseks kasutatakse mitmekesiseid tegevusi (nt enesehindamine), mis aitavad teemasid mõtestada, kuid kindlasti on tähtis roll ka terviklikul õpikeskkonnal, mille kaudu soodustatakse õppijate pädevuste arengut ning mis mõjutab seda, kuidas ühte või teist harjutust tajutakse ja sellest õpitakse.

Ainet käsitletakse igapäevaeluga seostatult. Kaks kolmandikku valikõppeaine mahust käsitleb praktilisi tegevusi ja loovust ning kriitilise mõtlemise oskusi arendavate ülesannete lahendamist.

Õppes kasutatakse aktiivõppemeetodeid nagu arutelud, juhtumianalüüsid, rollimängud, projektid ja õppekäigud, kohalike ettevõtete külastused, kohtumised ettevõtjatega, ettevõtlike lapsevanematega ja vabatahtlik tegevus kodukohas.

Õpilase teabe ja tehnoloogia kasutamise oskuse arendamiseks kasutatakse õppes tehnoloogilisi vahendeid, sh IKT võimalusi (ettevõtete kodulehed, õigusaktid internetis, ettevõtjaportaali, interaktiivsed ettevõtlusmängud jne).

2. Ainekavad

2.1 Ettevõtlusõpetus

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

III KOOLIASTE
Õpilane: 1. püstitab eesmärgid, vastutab oma ideede elluviimise eest ning rakendab meeskonnatöö võtteid; 2. on omandanud põhiteadmised majandusest, ettevõtlusest, rahatarkusest ja töömaailmast; 3. saab aru ettevõtluse tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonnas, on positiivse hoiakuga ettevõtluse ja ettevõtjate suhtes; 4. kirjeldab enda võimeid, oskusi ja võimalusi tegutsemiseks ettevõtliku kodanikuna; 5. mõistab hariduse, oskuste ja kogemuste tähtsust konkureerimiseks tööturul; 6. teeb eesmärgipäraseid valikuid raha kasutamisel, tegutseb säästliku ja keskkonnateadliku tarbijana.

Randvere Kooli ainekava	Ainevaldkond: valikaine	Õppeaine: ettevõtlusõpetus
Kooliaste: III kooliaste	Klass: 9. klass	Tundide arv: 1 tund nädalas
Õppeaine kirjeldus:		
Ettevõtluskeskkond: Ettevõtlikkus ja ettevõtlus, ettevõtte toimimine, ettevõtluskeskkond, ressursside nappus ja jätkusuutlik kasutus, eraomand, konkurents, ettevõtluse võimalused ja riskid, äriidee ja ärimudel, kasumi motiveeriv roll. Turundus, tarbija vajadused ja tootmise eesmärgid, omahind ja turuhinna kujunemine. Ettevõtja ootused ettevõtte töötajale ja meeskonnatöö tähtsus (ülesanded, vastutus, tööjaotus, aja planeerimine). Ettevõtluse roll ja olulisus ühiskonna toimimisel. Kohalik ettevõtlus. Ärietika Võimalused töömaailmas: elukutsed ja ametid kodukoha ettevõtetes, enda vajadused, soovid ja võimalused elukutsevalikul ja tööturul. Hariduse, oskuste ja kogemuste nõuded tööturul. Isiklik karjääriplaan ehk edu tee (kuhu tahan jõuda 35. eluaastaks, mida tahan saavutada, kuidas selleks pingutada). Töökoha taotlemiseks motivatsioonikirja ja elulookirjelduse koostamine (enda andmetega või legendi põhjal, konkreetse töökuulutuse alusel); elukutsed ja ametid täna ja tulevikus, elukestev areng (mida tahaksin elus ära teha, proovida, kogeda, õppida, millised takistused võivad ette tulla ja kuidas neid ületada). Finantsid: Tulud ja kulud. Töötasu tuluallikana. Bruto- ja netopalk, palgafond ja maksud. Soovid, vajadused, kulude ja tulude planeerimine, eelarve. Isiklike ressursside piiratus, tulu suurendamise võimalused ja valik. Teadlik ja keskkonda säästev tarbimine, eesmärgipärane finantsteenuste kasutamine.		
Õpitulemused:		Õppesisu:
Ettevõtluskeskkond Õpilane: • püstitab eesmärgid, vastutab oma ideede elluviimise eest ning rakendab meeskonnatöö võtteid; • saab aru ettevõtluse tähtsusest igapäevaelus, kodukohas ja ühiskonnas; • kirjeldab juhendi alusel ettevõtte toimimist; • tunneb ettevõtluse põhimõisteid, saab aru turgude toimimisest; • kavandab grupitööna lihtsa turundusstrateegia, hindab vajalikke ressursse ja tarbija vajadusi; • koostab grupitööna lihtsa ärimudeli; • on positiivse hoiakuga ettevõtluse ja ettevõtja suhtes, iseloomustab ettevõtlikku töötajat;		JA Eesti minifirma programmi rakendamisel seostatakse kõik teemad õpilaste endi äriideega. Sealjuures: • Antakse ülevaade ettevõtluse põhimõistetest. • Kohaliku ettevõtluskeskkonna kirjeldamine ühe ettevõtte näitel (asukoht, looduslikud eeldused, ressursid, tööjõud, tarbijad) • Meeskondade moodustamine äriidee väljatöötamiseks. • Ajurünnak äriidee leidmiseks. ärimudeli koostamine (õppefilmid või temaatilised telesaated) • Turunduse ja tarbimise teema käsitlemisel reklaami koostamine õpilaste äriideele. Oma teenuse või toote turundamine või müük laadal ja/või muul sarnasel üritusel.

• saab aru majanduse jätkusuutlikkuse põhimõttest ja tegutseb ise jätkusuutlikult.	• Õpilaste kohtumine kohaliku ettevõtjaga või ärimentoriga. • Võimalusel õppekäik ettevõttesse oma valla piirides. (õppekäigu tööleht lähtuvalt hindamisülesande küsimustest)
Teema: võimalused töömaailmas Õpilane: • kirjeldab iseenda tugevaid ja nõrku külgi vastavalt soovitud ametile ja tööturu võimalustele ning lähtudes ettevõtluskeskkonnast; • mõistab hariduse, oskuste ja kogemuste seost võimalustega tööturul; • koostab juhendamisel karjääri plaani lähtudes iseenda soovidest, eeldustest ja oskustest; • oskab vormistada elulookirjeldust ja töökohataotlust; näeb ettevõtlust ühe isikliku karjääri võimalusena.	JA Eesti minifirma programmi rakendamisel jagavad õpilased vajalikud rollid ja vastutuse äriidee teostamiseks minifirmas, sealjuures: • Õpilased hindavad oma võimeid, soove, oskusi ja ettevõtlikkust osalemiseks tööturul, kasutades mitmesuguseid küsimustikke ja materjale (näiteks töötukassa karjäärikeskuse küsimustikud) • Eneseanalüüsi põhjal enda võimaluste hindamine unistuste ameti või elukutse omandamiseks. • Töökoha taotlemiseks motivatsioonikirja ja elulookirjelduse vormistamine arvutis. • Rühmatöö ja arutelud tuleviku tööde osas, vajalike oskuste ja teadmiste teemal. Meeskonnatöö tähtsus. Minifirma loomise ja arendamise protsessis koostöösuhete jälgimine ja analüüs, arvestamine kaaslaste arvamustega, liidri rolli võtmine ja vastutus ülesannete täitmisel rühmas. STöö taotlemise teema käsitlemisel pöörata tähelepanu alaealiste töötamise piirangutele ning töötaja ja tööandja õigustele ja kohustustele. • Võimalusel kaasatakse töömaailma teemade käsitlemiseks karjäärispetsialist.

Finantsid

Õpilane:

- mõistab majandusringlust ja maksusüsteemi;
- teeb eesmärgipäraseid valikuid raha kasutamisel;
- oskab nimetada erinevaid finantsteenuseid;
- mõistab ja järgib ühiskonnas kokkulepitud seadusi ja väärtusi rahaga seotud otsuste tegemisel;
- tegutseb teadliku tarbijana;
- märkab looduskeskkonnas ja ühiskonnas tarbimisest tekkinud probleeme ja otsib võimalusi nende ennetamiseks või ja lahendamiseks.

JA minifirma programmi rakendamisel kujundatakse arukat rahakasutust ning säästlikku tootmist ja tarbimist minifirmas materjali taaskasutuse, omahinna kujundamise ja tarbija teadlikkuse arvestamise kaudu. Sealjuures

- Teostatakse minifirma lihtsustatud raamatupidamisarvestust, kalkuleerib toote/teenuse omahinna, koostab müügiaruande, arvestab tasusid ning koostab kasumiaruande
- Tutvutakse tulu maksustamise põhimõtete ja määradega maksu- ja tolliameti veebilehel, millised on tööandja ja töötaja maksukohustused
- Tutvutakse erinevate finantseerimise võimalustega ja pankade pakutavate finantsteenustega, mis eesmärgil erinevaid finantstooteid kasutada. Tutvustatakse säästmise vajadust ja põhimõtteid. Võimalusel kutsutakse teemat tutvustama panga esindaja.
- Arutletakse teadliku ja keskkonda säästva tarbimise teemat - arutletakse toodete valmistamise protsessi, vajalike ressursside otstarbeka kasutamise ja pakendite vajalikkuse ning taaskasutuse üle. Vaadatakse temaatilisi telesaateid, videosid või filme (näiteks kus käsitletakse keskkonna säästmise ja ärieetika teemasid). Tutvutakse ringmajanduse põhimõtetega.